

laanbomen

Droogte, katten en rukwinden deren laanbomen gebruikswaardeonderzoek nauwelijks

Voor het gebruikswaardeonderzoek laanbomen zijn in de afgelopen winter en het vroege voorjaar aangeplant in diverse steden verspreid over het land. In de afgelopen periode is de aanslag beoordeeld en zijn verschillende gegevens verzameld. Hoe hebben *Malus* 'Evereste', *Quercus hispanica* 'Wageningen', *Sophora japonica* 'Regent' en *Liquidambar styraciflua* 'Worplesdon' hun verplanting doorstaan?

Malus: last van droogtestress

De sierappel behoort tot de grote familie van de *Rosaceae*. Veel sierappels zijn gevoelig voor ziekten en plagen als kanker, schurft, meeldauw, appelbloedluis en spint. Mede daarom zijn er de laatste jaren nogal wat kruisingen gemaakt die nakomelingen moeten geven met een betere weerstand tegen ziekten en plagen. De cultivar *Malus* 'Evereste' is zo'n selectie die in 1978 is ontstaan in Frankrijk.

Verdroogde bloemen door droogtestress bij de *Malus* 'Evereste'

De vorm van de boom is wat kegelvormig en de kroon is niet zo dicht. Het blad is verspreid, ovaal en donkergroen van kleur. De bloei van de boom begint begin mei. Bij het opengaan zijn de bloemen eerst roze, daarna verbloeit de bloem naar wit. De vruchten zijn kleine appeltjes van ongeveer 2 cm doorsnede. De kleur is

oranje tot oranjegeel. Op de appeltjes zitten enkele rode streepjes.

Op locatie is gezien dat de aangeplante bomen al dit eerste jaar bloeien. Tijdens de bloei heeft de korte, hete periode in mei echter wel duidelijk droogtestress gegeven. Dit uitte zich in verdroogde bloemen aan de takken. Ook de bladontwikkeling is duidelijk geremd; de bladeren zijn wat gevouwen aan de boom blijven zitten. Door de overvloedige regenval daarna waren de bomen in juli weer hersteld.

Bij enkele bomen is schade geconstateerd aan de bast op zo'n 50-60 cm hoogte. Katten hebben de sierappel als krabpaal gebruikt. Voorts heeft het geen merkbare schade gegeven. In de loop van het onderzoek zal worden gekeken of dit nadelige gevolg heeft voor de boom en hoe snel de boom de beschadiging aan de bast overgroeit.

Krabschade bij *Malus* 'Evereste'

Liquidambar styraciflua 'Worplesdon' net na het planten.

Liquidambar: enkele ingedroogde twijgen

Liquidambar styraciflua 'Worplesdon' behoort tot de *Hamamelidaceae*. Deze boomsoort uit het zuidoosten van Amerika is relatief gemakkelijk te gebruiken omdat de boom weinig specifieke eisen stelt aan de grond waarin hij staat. Wel heeft de boom een voorkeur voor wat vochthoudende bodems. Doordat de wortels vlezig zijn worden de bomen bij voorkeur met kluit geleverd.

Het blad is handdelig en lijkt bij een oppervlakkige beschouwing een beetje op dat van een esdoorn. Maar de bladstand is verspreid en niet tegenoverstaand zoals bij *Acer*. De herfstkleur is vaak intens rood. Een ander kenmerk is dat bij kneuzen de bladeren een typische geur afgeven. De weinig opvallende bloei van de boom, op latere leeftijd, is in april-mei. De vruchten daarentegen zijn opvallender. Het zijn kleine balletjes bezet met hoorntjes die naar alle kanten uitsteken.

De 'Worplesdon' is geselecteerd voor ons koude en natte klimaat. De aangeplante bomen zijn goed aangeslagen. Enkele uiteinden van de twijgen zijn wat ingedroogd, maar niet ernstig.

Quercus: goed aangeslagen

De eik *Quercus hispanica* 'Wageningen' behoort tot de familie van de *Fagaceae*. De meeste bomen uit deze

Het leerachtige blad van *Quercus hispanica* 'Wageningen'

grote familie worden bomen van de eerste grootte en zijn veelal bladverliezend. Een kruising tussen *Q. cerris* (moseik) en *Q. suber* (kurkeik) leverde *Q. x hispanica* op. In het begin werden veel van de nakomelingen van deze kruising niet direct herkend als een nieuw kruisingsproduct omdat ze waren verzameld als zaad van *Q. cerris*.

Een nieuwe selectie uit *Q. hispanica* is de cultivar 'Wageningen'. Deze cultivar is geselecteerd in 1979 door de Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Bloemisterij- en Boomkwekerijgewassen (NAKB).

De boom is middelgroot en heeft een donkere stam die aan een van de ouders doet denken, de moseik. De bladeren zijn langwerpige-eirond, leerachtig en wat glimmend met tandjes. In de Hollandse winters blijft het blad aan de boom.

De aangeplante bomen zijn met kluit geleverd. De meeste van de bomen zijn goed aangeslagen. Enkele toppen van de bomen zijn soms zonder blad. Dit is in Leeuwarden en Hilversum waargenomen. De twijgen daarentegen zien er nog normaal uit en niet verdroogd.

Sophora japonica 'Regent' heeft samengesteld blad.

Gunstige weersomstandigheden

Door het relatief gunstige weer in de afgelopen winter en het vroege voorjaar werden de laanbomen voor het gebruikswaardeonderzoek op de afgesproken tijd geplant. Hoe de bomen de schok van het verplanten hebben overleefd, is beoordeeld in de afgelopen periode. Door het vrij koele en natte weer in het voorjaar en de zomer hebben de meeste bomen gunstige weersomstandigheden gehad om nieuwe wortels en haarwortels te vormen op de nieuwe standplaats. Bij bijna alle bomen was de hoeveelheid blad en de bladkleur in orde.

Sophora: begeleiding is nodig

Sophora japonica 'Regent' behoort tot de familie van de *Fabaceae*. Van dit soort door het grotere blad. De samengestelde bladeren bestaan uit ne-

grote geslacht wordt in onze streken voornamelijk de soort *S. japonica* gekweekt en gebruikt als boom. Meestal is de stam vrij kronkelig en de topscheut heeft de neiging niet recht omhoog te groeien wat de begeleiding op de kwekerij tamelijk intensief maakt. Daarom moet de boom na aanplant in het begin worden begeleid.

De cultivar 'Regent' is geselecteerd vanwege de rechte stam. De kroonvorm is ovaal tot rond. De boom is bladverliezend en heeft samengestelde bladeren. 'Regent' onderscheidt zich van de

Het planten van de *Sophora japonica* 'Regent'

gen tot vijftien blaadjes. Het blad is oneven geveerd en wat glimmend. In de herfst verkleuren de bladeren niet of nauwelijks. De boom bloeit op oudere leeftijd aan het eind van de twijgen in augustus-september. De twijgen zijn opvallend groen en de witte lenticellen vormen een duidelijk contrast met de groene kleur.

De aangeplante bomen zijn goed aangeslagen. In een enkel geval is de kop uit de boom gebroken. Er was niet te achterhalen wat de oorzaak precies was, maar vermoedelijk is dit door een rukwind veroorzaakt.

R. de Bree R. (Rob) G. de Bree is onderzoeker gebruikswaarde laanbomen bij het Boomteeltpraktijkonderzoek in Boskoop, telefoon (0172) 21 97 97.